

36. Сўаныште

1.

1. Тыят тиде книгам налнет ыл'е. Тудат тиде книгам налнеже ыл'е. Меат тиде книгам налнена ыл'е. Теат тиде книгам налнеда ыл'е. Нунат тиде книгам налнешт ыл'е.
2. Тыят кинош ынет кай ыл'е. Тудат кинош ынеж кай ыл'е. Меат кинош ынена кай ыл'е. Теат кинош ынеда кай ыл'е. Нунат кинош ынешт кай ыл'е.
3. Тыят Озангыш кайышаш ыльыч. Тудат Озангыш кайышаш ыл'е. Меат Озангыш кайышаш ыльна. Теат Озангыш кайышаш ыльда. Нунат Озангыш кайышаш ыльыч.
4. Тенгече н'игушкат кайышаш отыл ыл'е. Тенгече н'игушкат кайышаш огыл ыл'е. Тенгече н'игушкат кайышаш огынал (онал) ыл'е. Тенгече н'игушкат кайышаш огыдал (одал) ыл'е. Тенгече н'игушкат кайышаш огытыл ыл'е.

2.

1. When I was young, I used to be a member of (lit. used to go to) the ensemble "Peledysh" ("Flower").
2. My son used to play football when I was at work; and I thought he was studying.
3. Vasliy had called me twice before he came.
4. Only later did I see that Miklay had sent me two e-mails.
5. If you don't want to go on an excursion, you should have said so earlier.
6. (You) should not have bought these sweets; they don't taste good at all.
7. Yyvan wanted to be a doctor from an early age on. Also at school, I remember, he liked biology the most.
8. Not long ago I read in the newspaper that you wanted to become a clown. That isn't a joke?
9. Five minutes ago (s)he was still happy, and now (s)he is crying.
10. There was a school here 50 years ago.

3.

1. Шочмын икымше гана у пашашке лекшаш ыльым.
2. Тиде спортсмен Олимпиадыш кудалшаш огыл ыл'е.
3. Вашке шольым деч серыш толшаш ыл'е.
4. Кылменат гын, йўштым йўшаш отыл ыл'е.
5. Экзаменлан чылам палышаш ыльна.
6. Ваня ден Катя кунам вашлийшаш ыльыч?
7. Экспедицийышке мыняр жаплан кайышаш ыльыч?
8. Тиде мемнан пашана – те н'имат ыштышаш одал ыл'е.
9. Марий йылме уроклан кумло у мутым тунемшаш ыльна.
10. Нуно икте-весым ужшаш огытыл ыл'е.

4.

1. Ме кодшо арняште Москошко кайынена ыл'е.
2. Те кунам пашадам пытарынеда ыл'е?
3. Нуно мемнан деке кастене пурынешт улмаш.
4. Йоча-влак рушарнян ече дене мунчалтынешт улмаш.
5. Ме нунылан шонымынам каласен пуынена ыл'е.

5.

1. Эчан кечывал марте пашажым пытарынеже ыл'е, но ыш пытаре.
2. Йоча-влак чодыраш кайынешт ыл'е, но уда игечылан көра каен ышт керт.
3. Рвезе шонымыжым шуктынеже ыл'е, но шуктен ыш керт.
4. Веруш модышым поген налнеже ыл'е, но налаш монден.
5. Студент диплом пашам возен пытарынеже ыл'е, но ыш пытаре.

7.

1b, 2e, 3a, 4d, 5c

8.

1. Книгагудыш мийынем ыл'е.
2. Театрыш билетым налнем ыл'е.
3. Шочмо кечыш ўжмашым возынем ыл'е.
4. Ковамлан йынгыртынем ыл'е.
5. Пеледышыш вўдым опынем ыл'е.
6. Н'имат ынем ыште ыл'е.
7. Кече мучко малынем ыл'е.
8. Марий йылмым тунемнем ыл'е.

9.

1. Кодшо арняште тудо мемнан деке толнеже ыл'е. 2. Тудо шукертсек тудлан марлан лекнеже/кайынеже улмаш. 3. Команмелна руашым шўльö ложаш дене ыштыман/ышташ күлеш улмаш. 4. Вараш кодаш огыл манын, ондакрак лекман/лекташ күлеш улмаш. 5. Ме шуматкечын толнена ыл'е, да билет уке ыл'е.

10.

1. Елун шўжарже мыйым сўаныш ўжшаш улмаш. 'Yelu's sister had to invite me/should have invited me to the wedding.' 2. Кодшо арняште Стапан эргыж деч серышым налшаш улмаш. 'Stapan had to get/should have gotten a letter from his son last week.' 3. Нуно шуматкечын толшаш улыт улмаш. 'They had to come/should have come on Saturday.' 4. Погынымаш ик шагат гыч пытышаш улмаш. 'The meeting had to end/should have ended after an hour.' 5. Савуш сўан калыкым мурыктышаш да куштыктышаш улмаш. 'The best man had to get/should have gotten wedding guests to sing and dance.'

11.

1d, 2e, 3a, 4c, 5b

13.

1. Нуным Елун шўжаржын сўанышкыже ўжыныт. 2. Ўдырын ача-аваже унам сийла. 3. «Таза, поян, кужу ўмыран лийза! Изирак деч лўдса, кугурак деч вожылза. Индеш эрган, шым ўдыран лийза! Кинде-шинчалда перкан лийже! Эр ўжарала волгалт илыза!» 4. Тўмыр дене да шўвыр дене шоктеныт. 5. Орўен кумалтышым опышаш.

15.

(for example) 1c, 2a, 3d, 4b

16.

1. The outside of this bag needs to be decorated with something. 2. The sound of a song can be heard from the right. 3. Some nations connect the east with life and the west with death. 4. On the one hand, Sasha is a good person; on the other hand, he's very lazy. 6. You can't even see the river's right bank from here.

17.

1d, 2a, 3b, 4c

18.

1. тып-тымьк 2. шып-шыма 3. туп-тура 4. яп-яра 5. төп-төр 6. чап-чара 7. сап-сар(е) 8. чуп-чувар

19.

1. Марий яллаште ўдыр-влак 16–18 ияшын марлан лектыныт/марлан каеныт. 2. Ваня ден Катя кок ий ончыч мужыраныныт/ушненыт. 3. Аня Миклайлан марлан лектын/марлан каен. 4. Эчан эн сай йолташ ўдыремым марлан налын. 5. Тиде ялыш коло ий ончыч марлан толынам. 6. Серге, тый кунам ўдырым налаш/ватым налаш/мужыранаш шонет?

20.

1. каем 2. ошкыл 3. эртеда 4. кудалаш 5. коштын 6. миенна 7. лек

21.

1. Even if this period was very difficult, we survived. 2. As autumn approaches, the price for fruit slowly falls. 3. I spent the summer helping my grandmother in the garden. 4. The number of children has been decreasing in recent years. 5. It's so dark here; you can't see a thing. 6. My good friend and I talked the night away without noticing it.